

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เพื่อหาความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติการรับรู้ของผู้ฝึกอบรมต่ออาชีพโสเภณีจากสื่อที่ได้รับจากโครงการอบรมฟื้นฟูและปรับสภาพจิตใจได้นำทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ทฤษฎี และแนวความคิดด้านการสื่อสารเพื่อปรับและฟื้นฟูสภาพจิตใจ

การศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของผู้เข้าฝึกอบรมที่มีต่อตนเองและอาชีพโสเภณี และสื่อที่ได้รับจากบ้านเกร็ดตระการ เป็นการศึกษาจากผู้ที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ซึ่งเป็นการศึกษาระณีพิเศษแตกต่างจากการใช้สื่อทั่วไปเพราะมุ่งประเด็นไปยังการสื่อสารเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลบางกลุ่มโดยเฉพาะ

ทั้งนี้ก่อนที่จะให้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจของอดีตหญิงโสเภณี ซึ่งหญิงเหล่านี้เมื่อถูกดำเนินการจับกุมและส่งตัวมาเข้ารับการฝึกอบรม ณ บ้านเกร็ดตระการ โดยส่วนใหญ่มักตกอยู่ในสภาวะจิตที่ไม่ปกติ เนื่องจากผู้ที่เข้ามาประกอบอาชีพนี้จะต้องประสบกับปัญหาชีวิตและมีประสบการณ์แตกต่างจากคนธรรมดาทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมและค่านิยมของคนในสังคมที่ไม่ยอมรับและดูถูกดูแคลน ส่งผลต่อสภาวะจิตใจก่อให้เกิดการสูญเสียการนับถือตนเอง ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความต้องการอยู่โดดเดี่ยวจากคนในสังคม การมองโลกในแง่ร้าย ท้อแท้ใจ เป็นสภาพจิตใจที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูจิตใจให้เข้มแข็งและเป็นปกติ อันจะทำให้ง่ายต่อการใช้สื่อเพื่อโน้มน้าวใจในขั้นต่อไป ซึ่งจะมีการฝึกอบรมทั้งด้านการประกอบอาชีพและการยกระดับจิตใจให้หญิงเหล่านี้สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข เมื่อพ้นจากสถานสงเคราะห์ไปแล้ว

แนวทางหรือวิธีการปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจ (Rehabilitation) มีความจำเป็นต้องใช้การสื่อสารเข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการรักษา ซึ่งผู้ที่ต้องรับการปรับสภาพจิตใจนั้น ต้องเป็นผู้ที่ได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจอย่างรุนแรง หรือประสบการณ์ชีวิตที่ส่งผลให้จิตใจไม่อยู่ในสภาวะปกติ รวมไปถึงผู้ที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น คนติดเหล้า คนติดยาเสพติด หรือ โสเภณี เป็นต้น

การฟื้นฟูสภาพจิตใจนั้น ในขั้นตอนแรก ต้องทำการศึกษาถึงอายุ สถานภาพเศรษฐกิจทางสังคม (Socioeconomic Standing) สภาพแวดล้อมต่างๆ ฯลฯ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ไม่สามารถ

ละเลยได้ อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจหรือเข้าถึงบริบทเบื้องหลังของผู้เข้ารับการรักษาเพื่อถ่ายทอดการใช้การสื่อสารเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด(Andrew , 1986) ทั้งนี้จะต้องตระหนักว่าผู้ที่เข้ารับการบำบัดนั้นอยู่ในสภาวะจิตใจที่ไม่ปกติ ขาดความเชื่อมั่น และมองตนเองในภาพลบ ดังนั้นการฟื้นฟูสภาพจิตใจในขั้นนี้จึงต้องทราบถึงพื้นฐานความคิด โดยการให้ความรัก ความอบอุ่นความเข้าใจ และการแสดงตนเป็นพวกเดียวกันให้ผู้เข้าฝึกอบรมให้ความไว้วางใจมากที่สุดเพื่อช่วยให้ผู้รักษาหรือจิตแพทย์ สามารถเข้าถึงประสบการณ์ โดยต้องพยายามนำผู้เข้ารับการรักษาออกมาจากสภาพความกลัวหรือวิตกกังวล และความมั่วสับสน (Misconcept) รวมทั้งการช่วยลบรอยแผล (Scar) จากประสบการณ์ที่มากกระทบให้เกิดสภาพจิตที่ผิดปกติอื่นๆ และต้องพยายามสร้างความเชื่อมั่นในการมองโลกในแง่ดีให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Mins , 1977)

การให้การสื่อสารสำหรับการฝึกอบรมประเภทนี้ การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสำคัญมาก เพราะ มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจระหว่างผู้เข้าฝึกอบรมและผู้ให้การฝึกอบรมมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบในการบำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจซึ่งใช้รูปแบบ P- Li-SS-IT ของ Annon ในปี ค.ศ.1976 ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการฝึกอบรมปรับสภาพจิตใจของอดีตหญิงโสเภณีในบ้านเกร็ดตระการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การยอมรับ (Permission)

ในขั้นตอนนี้ผู้ให้การอบรมจะต้องให้การยอมรับและเต็มใจช่วยเหลือผู้เข้าฝึกอบรมโดยใช้การคุยแลกเปลี่ยนทัศนคติ ประสบการณ์ ความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และในกรณีที่ผู้เข้าฝึกอบรมบางคนมีลักษณะนิสัยก้าวร้าว ไม่ให้ความร่วมมือ ผู้ให้การอบรมจะต้องมีความอดทนห้ามแสดงความโกรธหรือโต้ตอบกลับโดยใช้คำพูดอย่างรุนแรง แต่จะต้องพยายามเก็บความรู้สึกของตนเองให้ได้ และมีความเชื่อว่ามนุษย์ย่อมมีความปรารถนาดีต่อตัวเอง ไม่อยากจะทำให้ตัวเองตกต่ำ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นมาอาจเพียงมาจากปัจจัยแวดล้อม เพราะฉะนั้นในจุดนี้จึงต้องใส่ความอบอุ่นด้านจิตใจ และควรเห็นว่ามีมนุษยธรรมที่จะปรับเปลี่ยนตัวเองได้ถ้าอยู่ในกระบวนการที่ดี โดยทำให้เห็นคุณค่าในตัวเอง และช่วยสร้างแรงจูงใจที่ทำให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมภายใต้กระบวนการของจิตวิทยา เช่น จิตวิทยาการให้แรงเสริม เป็นต้น (Mins , 1977)

2. การจำกัดการให้ข้อมูลข่าวสาร (Limited Information)

สำหรับในกรณีที่ผู้เข้าฝึกอบรมสูญเสียความเชื่อมั่น มีความกระวนกระวายใจ ชวนข้องหมองใจรวมไปถึงการไม่พอใจในสิ่งต่างๆ (anxiety or frustration) โดยเฉพาะสภาพแวดล้อม ผู้ให้การอบรมต้องใช้ลักษณะคำพูดที่ทำให้กำลังใจปลอบโยนและแสดงพฤติกรรมที่ให้การยอมรับผู้เข้ารับการบำบัด โดยสามารถแสดงออกได้ทั้งทางคำพูด (Verbal Clues)

และอากัปกริยาท่าทาง (Nonverbal Clues) ทั้งนี้ในการให้การรักษาดังกล่าวต้องเข้าใจถึงบุคลิกภาพของกลุ่มเป้าหมายว่ามีความหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตามย่อมอยู่บนพื้นฐานของการขาดความเชื่อมั่นและความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง ดังนั้นลักษณะคำพูดหรือการตั้งคำถามควรหลีกเลี่ยงการสื่อสารในลักษณะของการดูถูกหรือลดความมั่นใจอย่างเด็ดขาด แต่จำเป็นต้องใช้คำพูดในลักษณะของการให้กำลังใจ เช่น “ในอนาคตถ้าหากทำการฝึกอบรมอาชีพในบ้านเกิดตระการครบหลักสูตร ก็จะสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ดี มีชีวิตใหม่ที่ดี” เป็นต้น รวมทั้งไม่ควรสร้างความกดดันให้เกิดความกลัวหรือวิตกกังวล มองสังคมในด้านลบ แต่ต้องสร้างความคิดของผู้ฝึกอบรมไปในด้านบวก (positive thought)

3. การให้คำแนะนำโดยเฉพาะ (Specific Suggestion and Intensive Therapy)

การฟื้นฟูบุคลิกภาพจิตใจ ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการจัดกลุ่มบำบัดรักษา ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา การโน้มน้าวใจ และรู้ถึงข้อจำกัดต่างๆในการที่จะเข้าไปครอบงำหรือทำให้ผู้รับการอบรมเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ ท้อแท้ใจ การจัดกลุ่มบำบัดจะต้องสร้างบรรยากาศและให้กำลังใจผู้ที่เข้ารับการอบรมเกิดความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นออกมา และผู้เข้าฝึกอบรมจะไม่ได้ตอบหรือให้ความร่วมมือ หากไม่เกิดการเสริมแรงหรือการกระตุ้นสนับสนุนเพียงพอ ซึ่งจะมีพฤติกรรมออกมาหลากหลายรูปแบบ เช่น การเพิกเฉยต่อกิจกรรมต่างๆ การไม่ให้ความสำคัญหรือเคารพผู้ให้การฝึกอบรม การปฏิเสธการให้ความรักและความเข้าใจของคนรอบข้าง ฯลฯ ดังนั้นผู้ให้การฝึกอบรมจึงจำเป็นต้องให้การสื่อสารในด้านบวก ให้กำลังใจตลอดเวลา และต้องมีความอดทนต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่างๆ ให้ความสนใจดูแลอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งบุคคลเหล่านี้เกิดความไว้วางใจในที่สุด ซึ่งต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวและบุคลิกที่เป็นกันเองของผู้ให้การฝึกอบรม สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และที่สำคัญที่สุดต้องมีความจริงใจ โดยการแสดงออกในลักษณะให้ความเป็นกันเอง เช่น มีการเยี่ยมเยียนในห้องนอนหรือร่วมรับประทานอาหารร่วมกัน พูดคุยกัน ทำให้เกิดความผูกพันทางจิตใจและความรู้สึกคุ้นเคยส่วนตัวมากกว่าเป็นลักษณะผู้ให้การฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ โดยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสังเกตเห็นพฤติกรรมและความคิดเห็นต่างๆตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามจะต้องขึ้นอยู่กับโอกาสและความเหมาะสม มิฉะนั้นจะเป็นการเข้าไปก้าวร้าวความเป็นส่วนตัว อับอายทำให้เกิดการต่อต้านที่จะให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ เกิดความรู้สึกปิดกั้นหรือสร้างเกราะป้องกันตัวเองอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งผู้ให้การฝึกอบรมต้องให้ความสำคัญต่อญาติพี่น้อง

หรือผู้ที่เข้ามาเยี่ยมผู้ฝึกอบรม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในอีกแง่มุมหนึ่ง และจะทำให้ได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้เข้าฝึกอบรมมากยิ่งขึ้น

การปรับสภาพฟื้นฟูจิตใจของผู้เข้าฝึกอบรมวิธีที่นิยมที่สุด คือ การทำจิตบำบัดกลุ่ม " Group Psychotherapy " ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามไว้ อาทิ Moreno (1932) ได้ให้ความเห็นว่าเป็น "วิธีการรักษาทางจิตแบบหนึ่ง ทำให้คนป่วยมีความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง" โดยที่ Slavason (1847) ได้เพิ่มเติมความหมายอีกว่าเป็น "วิธีการที่ดัดแปลงมาจากการรักษาแบบจิตบำบัดเฉพาะตัว นำมาใช้ในการรักษาคนมากกว่า 2 คน ขึ้นไป โดยเพิ่มความสนใจที่จะนำเอาปัญหาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลเข้ามารวมในการรักษาด้วย" ซึ่งสอดคล้องกับที่ Welberg (1866) ได้เสนอแนะไว้เป็นครั้งแรก คือ "เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรักษาโรคที่มีคุณค่ามากต่อการทำจิตบำบัดทุกชนิด ไม่ว่าจะ เป็นแบบประคับประคอง และแบบเข้าใจตนเองลึกซึ้ง มากก็ได้"

ทั้งนี้การปรับสภาพจิตใจของหญิงโสเภณีจำเป็นต้องใช้การทำจิตบำบัดกลุ่ม เพราะเป็นวิธีการที่ใช้ได้ผลดีวิธีหนึ่งตลอดจนมีข้อจำกัดด้านบุคลากรที่ใช้ในการให้การฝึกอบรมจึงไม่สามารถให้คำแนะนำหรือฟื้นฟูสภาพจิตใจที่ดำเนินการเฉพาะแต่ละบุคคลได้ ซึ่งการทำจิตบำบัดนั้นจะขึ้นอยู่กับหลัก 3 ประการ คือ

1. ความเข้าใจ จะต้องทำให้ผู้เข้ารับการอบรม เข้าใจตนเองมากขึ้น เพื่อเป็นผลให้เข้าใจผู้อื่นมากขึ้นตามไปด้วย
2. ความรัก ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน รักนับถือ อดทน และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
3. พฤติกรรม ให้ผู้เข้าฝึกอบรมอยู่ในสังคมได้ โดยแก้ไขข้อบกพร่องจากการแยกตัวตัวเองออกไปจากสังคมและดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยดี

ในการทำกลุ่มบำบัดแบ่งออกเป็น 5 วิธี ดังต่อไปนี้ (Harper, 1959)

1. Didactic Group มีวิธีการทำได้หลายอย่าง แต่สิ่งที่ยึดเป็นหลักก็ คือ ผู้ให้การฝึกอบรมจะต้องนำเรื่องที่เป็นประโยชน์มาสอนผู้รับการฝึกอบรม เพื่อนำไปปฏิบัติให้สัมพันธ์กับความทุกข์ของตนเอง โดยมีวิธีการรักษา ดังนี้
 - 1.1 Group Interview Psychotherapy ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์รายตัวประกอบไปด้วยผู้เข้าอบรม 8 - 12 คน สำหรับผู้ให้การฝึกอบรม จะใช้หลักการได้ตามความถนัดของผู้เข้าฝึกอบรมได้ทุกอายุและทุกประเภท

- 1.2 Interview - inspiration Group Therapy ผู้ให้การฝึกอบรมจัดหลักสูตรขึ้น แล้วบรรยายให้ผู้เข้าอบรมฟังอย่างสม่ำเสมอ และตามด้วยการให้ออกความคิดเห็นอย่างเต็มที่ การแปลผลในการแสดงออกของผู้เข้าฝึกอบรมโดยอาจใช้หลักจากวิชาวิเคราะห์จิตก็ได้ หรือ อาจสนทนาแบบตรงไปตรงมาตามเรื่องราวที่รู้ที่เห็น และเรื่องราวของกลไกทางสังคม หลักสูตรอาจกำหนดเป็น 10 ชั่วโมง หรือ 20 ชั่วโมง ตามแต่สมควร
- 1.3 Social Relation Groups วิธีนี้ใช้สำหรับเด็กที่ได้รับการรักษาแล้วแต่ไม่ได้ผล และเด็กที่ก้าวร้าว ผู้ให้การฝึกอบรมจะสอนเด็กให้เข้าใจระเบียบอันถูกต้องในสังคมปัจจุบัน เช่น การให้รางวัล การทำโทษ การเล่นรวมกันเป็นหมู่ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ
2. Therapeutic Social Groups วิธีการแบบนี้ทำโดยการให้ผู้เข้าฝึกอบรมเลือกตัวแทนของตนขึ้นมา ผู้แทนเหล่านี้มีส่วนในการที่จะบริหารกิจกรรมต่างๆในกลุ่มนั้นๆ ผู้ให้การอบรมเป็นแต่เพียงมีส่วนช่วยให้คำปรึกษาและเลือกบรรดาสมาชิกในกลุ่ม ความมุ่งหมายของวิธีการนี้ก็เพื่อกำจัดความเคียดแค้นและความเฉื่อยชาที่มีอยู่ในตัวของผู้รับการอบรม
3. Repressive Inspiration Groups วิธีนี้ใช้กับคนหมู่มากผู้ให้การฝึกอบรมจะต้องเข้มแข็งและค่อนข้างเด็ดขาด เป็นวิธีกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมทั้งทางหูและทางตา อาจใช้คำพูด ดนตรี ท่าทาง การใช้สื่อต่างๆ เช่น วิดีโอ แผ่นพับ โปสเตอร์ มาใช้ในกลุ่มด้วย การทำวิธีนี้สามารถใช้ได้ทั้งผู้ป่วยโรคจิต ผู้ติดเหล้า และ ผู้ที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ โดยการใช้สื่อต่างๆจะต้องเป็นลักษณะของการให้แรงหรือพลังที่จะกระตุ้นให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ ซึ่งต้องทราบถึงแรงจูงใจของมนุษย์ คือ ต้องได้รับความสุขความพึงพอใจ คนเราต้องการได้รับการยกย่อง การประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสื่อต่างๆจำเป็นต้องนำเสนอภาพและเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว และทำให้เห็นว่าหากมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องจะส่งผลให้เกิดความสุขและความพึงพอใจในเรื่องดังกล่าวตามมา นอกจากนั้นสื่อจะต้องนำเสนอเรื่องที่ไม่สร้างปมด้วย ความเจ็บปวดและความผิดหวังในชีวิตของเขามานำเสนอ แต่พยายามให้แรงจูงใจด้านบวก
4. Free - Interaction Groups วิธีการแบบนี้ใช้การวิเคราะห์จิตเข้าช่วยเพื่อจะได้นำลึกไปสู่จิตไร้สำนึก การแปลความหมายต่างๆของจิตไร้สำนึก ตลอดจนความ

ฝันก็นำมาใช้ได้ด้วย การให้การฝึกอบรมวิธีนี้ค่อนข้างจะละเอียดลึกซึ้ง สมาชิกในกลุ่มก็มีน้อย ไม่เกิน 10 คน หลักในการทำก็คือ ให้ผู้ฝึกอบรมหาแนวทาง ข้อบกพร่องของตนเอง

5. Psychodrama การทำจิตบำบัดแบบนี้ใช้วิธีการให้ผู้ฝึกอบรมเล่นละคร โดยมีหลักว่า เรื่องราวต่างๆ เกี่ยวข้องกับผู้ฝึกอบรมและปัญหาของพวกเขาเอง โดยมีวัตถุประสงค์ให้สามารถระบายปัญหาทางอารมณ์ต่างๆออกมา

ทฤษฎีต่างๆที่ใช้ในจิตบำบัด มีดังต่อไปนี้ (Wolberg, 1966)

1. Individual Psychology เป็นทฤษฎีที่กล่าวว่า การที่เราจะเข้าใจคนนั้นต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ในชีวิตของเขา ก่อน เมื่อเข้าใจแล้วก็สามารถเข้าใจการกระทำต่างๆ ตลอดจนชีวิตของเขา ถ้าคนที่ไม่มีความสบายใจหรือมีวัตถุประสงค์เป็นแบบ Unrealistic goals อันเป็นการเข้าถึงจุดหมายปลายทางที่ไม่ถูกต้องของชีวิต เมื่อทำให้คนๆนั้นเกิดการเรียนรู้เสียใหม่ก็จะสามารถเปลี่ยนความมุ่งหมายเดิม และบรรลุถึงความสุขในชีวิตได้ ซึ่งในกรณีนี้เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะมาปรับใช้ในการฝึกอบรม และทำความเข้าใจอดีตหญิงโสเภณี ซึ่งเข้ารับการฝึกอบรม ณ บ้านเกร็ดตระการ แต่อย่างไรก็ตาม การเข้าใจเช่นนี้มีโทษของง่ายสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม เพราะแต่ละคนก็มีวัตถุประสงค์ของชีวิตที่แตกต่างกันมากและยังมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนต่างกัน

วิธีการรักษาตามทฤษฎีนี้แบ่งออกเป็น 2 อย่างคือ

- 1.1 การแนะนำ คือ การแนะนำแบบตรงไปตรงมา
- 1.2 ในเรื่องจิตบำบัดกลุ่ม ประกอบด้วย การอภิปรายกันอย่างอิสระระหว่างผู้ได้รับการอบรมในกลุ่มนั้น ผู้ให้การอบรม ต้องรู้วัตถุประสงค์ และวิถีชีวิต ของผู้เข้าอบรม โดยผู้ให้การอบรมจะทำตัวเสมือนกระจกเงา เพื่อให้ผู้ฝึกอบรมได้ส่องดูการกระทำของตัวเองว่ากำลังทำอะไรอยู่ และเรียนรู้ในอันที่จะเปลี่ยนความมุ่งหมายของตนเองไปสู่แบบที่ดีกว่า
2. Psychoanalysis ฟรอยด์ เป็นผู้ริเริ่มสำนักวิเคราะห์จิตขนานแท้และดั้งเดิมและต่อมาได้มีเอกสารเกี่ยวกับในเรื่องนี้เกิดขึ้นมามากมาย การวิเคราะห์จิตเป็นศาสตร์ที่มุ่งค้นหาหรือสำรวจตรวจสอบในปัญหาทางอารมณ์ และความขัดแย้ง ของจิตใจภายในจิตใจไร้สำนึก การมองเห็นสิ่งต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วนี้จะทำให้คนเราเห็นและรู้จักตัวเอง ตลอดจนเข้าใจถึงแนวทางต่างๆ ของตนเอง

1. ผู้หาข่าวสาร ในที่นี้หมายถึง อดีตโสเภณีที่เข้ารับการอบรมที่บ้านเกร็ดตระการ ซึ่งจะศึกษาตาม ลักษณะประชากรศาสตร์ เช่น อายุ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม สาเหตุที่เข้ามาประกอบ อาชีพนี้วิเคราะห์ว่าปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมการเสาะแสวงหาข่าวสารหรือไม่
2. ข่าวสาร เนื้อหาของข่าวสาร ในที่นี้สามารถแบ่งออกได้เป็นกลุ่มใหญ่ๆ เช่น ข่าวสารที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับ ผลกระทบในด้านลบที่ตามมาจากการประกอบอาชีพโสเภณี ทั้งผลต่อตนเอง สังคม และชื่อเสียงของประเทศ รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับโรคภัยที่เกิดจากการประกอบอาชีพนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเอดส์ ข้อมูลข่าวสารที่โน้มน้ำหนักในการเลิกประกอบอาชีพดังกล่าว ฯลฯ
3. ช่องทางการสื่อสาร ลักษณะของช่องทางการสื่อสารในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ช่องทางเดียว และหลายช่องทาง
4. แหล่งให้ข่าวสาร แหล่งข่าวสารสามารถแยกออกมาได้ 3 ประเภท คือ สื่อบุคคล สื่อที่ผลิตมา เพื่อใช้ในการปรับฟื้นฟูสภาพจิตใจ และการรณรงค์ปรับเปลี่ยนทัศนคติและการตัดสินใจเลิก ประกอบอาชีพค้าประเวณี และสื่อมวลชน ทั้งนี้จะทำการเน้นเฉพาะสื่อบุคคล และสื่อของบ้าน เกร็ดตระการเท่านั้น สื่อมวลชนใช้เป็นตัวแปรในการเปรียบเทียบการเปิดรับสื่อในบ้านเกร็ดตระการว่ามีปริมาณมากน้อย หรือมีอิทธิพลมากกว่าสื่อที่ผลิตมาให้รับโดยตรงหรือไม่ อย่างไร
5. การตัดสินใจ เพื่อวิเคราะห์การตัดสินใจของผู้ทำการเข้าฝึกอบรม ในการตัดสินใจเลือกข่าวสาร เลือกช่องทางและเลือกแหล่งสาร ว่าเป็นแหล่งสารข่าวประเภทใด มีหลักเกณฑ์อะไรในการ เลือกช่องทางและแหล่งข่าวสาร และเหตุผลในการเลือกมีหลักเกณฑ์อย่างไร การตัดสินใจในการเลือกข่าวสารนี้ คือเป็นการตกลงใจเลือกทางเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีเหตุผล เพื่อให้ ได้ทางเลือกที่ดีที่สุด ซึ่งอาจสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้ คือ
 - 5.1 เมื่อตระหนักถึงสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่จะต้องตัดสินใจ เช่น ผู้ที่มาเข้ารับการฝึกอบรมมีปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในอนาคตจะยึดถือแหล่งข่าวสารใดหรือหา ข้อมูลจากแหล่งข่าวสารใดที่มีผลและมีผลสำคัญในการตัดสินใจ
 - 5.2 ก่อนตัดสินใจเลือกทางเลือกใด จะต้องมีการค้นหาหรือแยกแยะสถานะการณ์ที่ทำให้ต้อง ตัดสินใจ โดยมีสมมติฐานในการตัดสินใจในครั้งนี้ว่าต้องการผลตอบแทนที่ดีที่สุดจากการ ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ
 - 5.3 เริ่มสร้างตัวเลือกหลายๆตัวขึ้นมา เพื่อให้ประกอบการตัดสินใจ เช่น ในการที่ผู้ฝึกอบรม จะค้นหาข่าวสาร เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมใหม่หรือการเลือก ประกอบอาชีพใหม่ เกิดการตัดสินใจที่จะไม่ประกอบอาชีพค้าประเวณี ได้แหล่งสารใดที่มี อิทธิพลต่อการตัดสินใจ

- 5.4 การแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่างๆเพื่อประกอบการตัดสินใจ ในอันที่จะได้มาซึ่งทางเลือกที่ดีที่สุด เช่น การหาข้อมูลข่าวสารเพื่อได้ทราบถึงวิธีที่ป้องกันโรคเอดส์ได้ดีที่สุด
- 5.5 การเปรียบเทียบจุดเด่น-จุดด้อยของทางเลือก ตัวอย่างเช่น สื่อวิดีโอมีทั้งภาพและเสียงที่ดึงดูดใจแต่สื่อแผ่นพับให้ข้อมูลได้ละเอียดลึกซึ้งกว่า
- 5.6 การตัดสินใจกระทำการเลือก เช่น ผู้เข้ารับการศึกษาเลือกแหล่งข้อมูลจากช่องทางเดียว คือ สื่อบุคคลอาจเป็นแหล่งข่าวสารที่ดีที่สุดเพราะสามารถทำการสื่อสารได้ 2 ทาง
- 5.7 การได้รับข้อมูลย้อนกลับเมื่อได้ตัดสินใจแล้ว โดยเฉพาะข้อมูลที่อาจส่งผลให้เกิดความรู้ใหม่ๆ หรือก่อให้เกิดเกณฑ์ใหม่ๆที่ใช้ในการตัดสินใจขั้นต่อไป

กระบวนการตัดสินใจนี้ ในครั้งแรกอาจเป็นไปแบบลองผิดลองถูกแต่เมื่อได้ผ่านการตัดสินใจหลายครั้ง และหลังจากที่กระบวนการแสวงหาข่าวสารเกิดขึ้นหลายครั้ง ในท้ายที่สุดผู้หาข่าวสารก็อาจจะเลือกตัดสินใจใช้แบบแผนที่แน่นอนของการแสวงหาข่าวสาร ที่ให้หลักประกันว่ากระบวนการแสวงหาข่าวสารนั้นจะสมบูรณ์และบรรลุตามเป้าหมาย ทั้งนี้การที่แบบแผนของกระบวนการแสวงหาข่าวสารนี้จะเป็นไปในรูปแบบโดยอ้อมขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้หาข่าวสารเอง (ฉลองรัฐ , 2538)

นอกจากแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว งานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับและฟื้นฟูสภาพจิตใจ การเสาะแสวงหาและการรับรู้ของผู้รับสาร ก็มีความสำคัญที่สามารถนำมาเป็นกรอบหรือแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีการศึกษาวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับการมองตนเองและการรับรู้ต่ออาชีพโสเภณีของหญิงที่ประกอบอาชีพนี้ดังต่อไปนี้

งานวิจัยของ Tennenbaum ในปี 1938 พบว่าผู้ประกอบอาชีพค้าประเวณีเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและละเมิดกฎของสังคม ดังนั้นผู้หญิงเหล่านี้จึงได้รับการตราบาป และถูกนิยามว่าเป็นผู้ด้อยศีลธรรม รวมทั้งได้รับการปฏิเสธและเหยียดหยามจากบุคคลทั่วไป ส่งผลให้ผู้หญิงเหล่านี้เกิดการลดคุณค่าในตัวเองและเกิดการยอมรับในสภาพดังกล่าวโดยไม่ต้องการที่จะปรับตัวเป็นคนดีมีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนอาชีพอื่น

โดยตรงกับงานวิจัยของ Becker ในปี 1963 พบว่าหญิงเหล่านี้จะได้รับการตีตราและการดูถูกจากสังคม ทำให้เกิดการรวมกลุ่ม และมีกระบวนการเปลี่ยนเอกลักษณ์ บุคคลจะต้องละทิ้งจาก

ความคาดหวังและค่านิยมของสังคมในการเป็นคนดี โดยมายึดถือตนเองและเข้ากับกลุ่มที่เบี่ยงเบน การให้เหตุผลสำหรับการกระทำที่เบี่ยงเบนนั้น เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่การยอมรับแรงจูงใจที่เบี่ยงเบนนี้ด้วยความพอใจ รวมทั้งเกิดความเหนียวแน่นในเอกลักษณ์ที่ได้มาจากสถานภาพใหม่นี้

และงานวิจัยในประเทศที่ได้ทำการศึกษามองตนเองและการคาดหวังที่จะเปลี่ยนอาชีพโสเภณีของหญิงที่เข้ารับการฝึกอบรมในสถานสงเคราะห์ มีดังต่อไปนี้

ชมัยพร วิทยาพูล (2524) ได้ศึกษาเรื่องการปรับตัวทางสังคมของหญิงโสเภณีโดยได้ศึกษาถึงผลของการฝึกอาชีพที่มีต่อการของหญิงในสถานสงเคราะห์ พบว่าหญิงที่เพิ่งเข้ารับการสงเคราะห์และกลุ่มที่สิ้นสุดระยะการสงเคราะห์ (1 ปี) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านการมองตนเองและความคาดหวังที่จะเปลี่ยนอาชีพในอนาคต

อรชร ดิลกอุดมชัย (2530) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการปรับตัวเอง โดยศึกษาเฉพาะกรณีผู้เข้ารับการฝึกอบรม สถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคาดหวังที่ดีต่อการปรับตัวให้เข้ากับชุมชน เนื่องจากส่วนใหญ่คิดเล็กประกอบอาชีพค้าประเวณีและกลับไปอยู่ในชุมชนเดิม และคาดหวังว่าจะได้รับการต้อนรับจากครอบครัวเหมือนเดิม และรู้สึกอบอุ่นใจและมีความสุขหากได้กลับไปอยู่กับครอบครัว นอกจากนี้ผู้เข้ารับการอบรมยังต้องการความช่วยเหลือจากสมาชิกในครอบครัวและบุคคลที่ใกล้ชิดอยู่

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมการสื่อสารของหญิงโสเภณีผู้เข้ารับการอบรมในสถานสงเคราะห์ของปาริชาติ สถาปิตานนท์ (2534) ได้ทำการศึกษาพบว่า หญิงโสเภณีส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อตนเองและข่าวสารที่ได้รับและต่อสังคมในลักษณะที่เป็นกลางและมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลประเภทเพื่อนสนิทมากที่สุด และเปิดรับจากสื่อประเภทอื่นๆ ประเภทสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ในด้านความพร้อมในการเปิดรับข่าวสารประเภทต่างๆ หญิงโสเภณีส่วนใหญ่เต็มใจเปิดรับข่าวสารด้านการประกอบอาชีพมากที่สุด นอกจากนี้การวิจัยพบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมเชื่อถือนักสังคมสงเคราะห์มากที่สุดในเรื่องการปรับตัว เชื่อถือแพทย์พยาบาลมากที่สุดในเรื่องความเจ็บป่วย และเชื่อถือเพื่อนสนิทมากที่สุดในด้านการปลอบใจ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อมีดังต่อไปนี้ งานวิจัยของ McGuire และ Millman ในปีค.ศ. 1965 รวมทั้ง Cialdini และ Petty ในปีค.ศ. 1981 ได้พบว่าการที่ผู้ส่งสารให้ข้อมูลข่าวสารด้วยการพูดอย่างรวดเร็วจะทำให้ผู้รับสารมีความรู้สึกข่าวสารนั้นไม่น่าเชื่อถือ และเป็นเรื่องหลอกลวง โดยการประเมินผลจากพนักงานที่ทำการเสนอขายสินค้า ซึ่งลูกค้าจะมีความเชื่อถือในพนักงานที่พูดช้าหนักแน่นมากกว่าพนักงานที่พูดเร็วหรือคล่องแคล่วมากเกินไป แต่ในขณะที่ Miller, Maruyama และ Beaver ในปีค.ศ. 1976 ได้ทำการวิจัยพบว่า ผู้

ส่งสารที่พูดเร็วสามารถเปลี่ยนทัศนคติของผู้รับสาร และมีความน่าเชื่อถือตลอดจนมีความรู้มากกว่าผู้ส่งสารที่พูดช้า

ผลงานวิจัยของ McGuire ในปี ค.ศ.1965 ในการศึกษาผลกระทบที่ได้จากการโฆษณาสินค้าทางสื่อโทรทัศน์โดยวิธีการจัดอันดับของ Nielsen พบว่า ข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนอหากได้รับการยอมรับสักครั้งก็จะเกิดการยอมรับในครั้งต่อไป นอกจากนี้ยังพบว่าข้อความในการนำเสนอที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน การใช้สื่อสิ่งพิมพ์จะสามารถสร้างความเข้าใจและมีผลต่อการโน้มน้าวใจได้มากกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แต่สื่ออิเล็กทรอนิกส์จะดึงดูดใจได้มากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์

McGuire (1966) ได้ทำการศึกษาพบว่า ความเชื่อ ความรู้สึก และการกระทำของมนุษย์มีความเกี่ยวพันกันอย่างมาก โดยบุคคลจะพยายามรักษาความกลมกลืนของสิ่งที่กล่าวมาไว้อย่างมั่นคงและในระดับสูง และจะหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างกัน รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติภายในตนเพื่อให้สมเหตุสมผลกับพฤติกรรมที่แสดงออกมาภายนอก

Zuckerman , Berlyne , Bieri , และ Maddi (1974) ได้ทำการศึกษาพบว่า ความตื่นเต้นและความอยากรู้อยากเห็นของคนเราทำให้สื่อเพื่อการรณรงค์หรือการโน้มน้าวใจควรนำเสนอในรูปแบบแปลกใหม่ ความคาดหวังไม่ถึง มาเป็นลีลาและรูปแบบในการนำเสนอเพื่อเกิดประสิทธิภาพในการใช้สื่อประเภทนี้

Chaiken และ Eagly (1976) ทำการศึกษาวิจัยสื่อที่ใช่มองในฐานะผู้ส่งสารในการโน้มน้าวใจและพบว่า การให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการโน้มน้าวไม่เพียงแต่ใช้การพูดเท่านั้น แต่ยังสามารถใช้ช่องทางอื่น นอกเหนือคำพูด เช่น การวางท่าทาง สีหน้า กิริยาอาการต่างๆ น้ำเสียงที่พูด ฯลฯ

Wells (1975) Eagly (1981) และ McGuire (1985) ได้ทำการศึกษาพบว่า การรณรงค์โดยใช้การสื่อสารสามารถให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนหรือมุ่งไปที่กลุ่มเป้าหมายในวงกว้าง แต่อย่างไรก็ตามการสื่อสารประเภทนี้สามารถเจาะจงไปยังประชากรกลุ่มย่อย เช่น คนที่มีความเสี่ยงต่อโรคบางอย่างสูง กลุ่มผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งคนแต่ละกลุ่มมีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกันมาก ดังนั้นในการให้สื่อจึงควรนำรูปแบบของการบริโภค ค่านิยม และบริบทที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา ทั้งนี้ FCC และ FTC ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องตัวแปรด้านอายุของผู้รับสาร เพราะมีความกังวล เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ในตอนเช้าวันเสาร์ ซึ่งมุ่งเน้นไปยังเด็กๆ โดยคิดว่าเป็นกลุ่มที่หลอกลงได้ง่ายที่สุด อย่างไรก็ตามการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการได้รับอิทธิพลของสื่อในปริมาณที่แตกต่างกัน โดยอายุที่ได้รับอิทธิพลมากที่สุด คือ ในช่วงกลางของวัยเด็ก คืออายุประมาณ 9 ขวบ ส่วนเด็กที่มีอายุน้อยกว่านี้จะได้รับอิทธิพลน้อยกว่า เพราะเกิดความเข้าใจข้อความที่โน้มน้าวใจได้น้อยกว่า และเด็กอายุมากกว่า 9 ขวบก็จะมีความสามารถรู้เท่าทันการหลอกลงและมีทัศนคติในการวิพากษ์วิจารณ์สื่อได้มากกว่า

Levinson (1978) ทำการวิจัยพบว่า มนุษย์ต้องการอิสระภาพทางความคิดและการกระทำ ดังนั้นการสื่อสารโดยการโน้มน้าวใจควรระวังการนำเสนอในลักษณะของการบังคับให้คล้อยตาม หรือทำให้เสียเสรีภาพส่วนบุคคล

Cook , Gruder , Hennigan และ Flay (1979) ทำการวิจัยพบว่าผลของการโน้มน้าวจิตใจอาจจะไม่ได้ส่งผลในทันทีที่ได้ข้อมูลข่าวสาร แต่สามารถไปแสดงออกในวันข้างหน้า แม้การชักจูงจิตใจในตอนแรกอาจจะถูกลืมไปแล้วก็ตาม

Woelfel , Cody , Gillham , และ Holmes (1980) ได้ทำการศึกษาพบตัวแปรในเรื่องการสื่อสารเพื่อการรณรงค์เปลี่ยนไปจากทฤษฎีเดิม โดยค้นพบและอธิบายไว้ว่า การโน้มน้าวใจ คือการเปลี่ยนแปลงวิธีการสังเกตหรือวิธีการมองสถานการณ์ ซึ่งบุคคลนั้นกำลังขานรับหรือยอมรับมากกว่าจะหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมต่อสถานการณ์ของบุคคลนั้นๆ

ผลงานวิจัยของ Petty และ Cacioppo ในปีค.ศ. 1986 ในเรื่องเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลข่าวสาร (Source) ซึ่งทำการศึกษาทัศนคติของผู้ที่เข้าอบรมเรื่องการป้องกันไฟป่าพบว่า การที่ผู้ฟังหรือผู้รับสารทราบถึงความตั้งใจที่โน้มน้าวใจของผู้ส่งสารมีผลต่อการลดความเชื่อถือของผู้ส่งสารลง ในขณะที่การโน้มน้าวใจโดยการชูประเด็นความสำคัญของข่าวสารจะส่งผลให้ผู้รับสารมีความเชื่อถือในตัวผู้ส่งสารมากยิ่งขึ้น